L. Ritók Nóra

Egy kis elmélkedés a szülinap kapcsán, pedagógusként...

Szóval, az a helyzet, hogy ma vagyok 63 éves. Huszonkét évesen, rögtön a főiskola után kezdtem tanítani, és azóta is ezt teszem.

Nem tudom magam nem pedagógusként értelmezni. Vidéki pedagógusként, ha ez jelent valamit.

Próbálok visszanézni a munkámra, az ívekre, a lelkesedésekre, a mélypontokra, és nyilván ennyi év távlatából már ez elég tanulságos.

Az állami oktatásban kezdtem, először egy kis faluban, Körösszakálban, aztán hamar megszülettek a gyerekeink, és a munkát már Berettyóújfaluban folytattam. Hét év volt tehát, amit a rendszerváltás előtti időszakban töltöttem, részben munkával, részben otthon a gyerekekkel. A fizetésünk akkoriban 3000 Ft alatt volt, a férjem is pedagógus volt, de akkor még így is bele mertünk vágni az építkezésbe, és ha nem is fényesen, de végig tudtuk vinni. Ma már ez, pedagógusfizetésből esélytelen lenne.

A gyes után nagy lelkesedéssel láttam munkához, immár folyamatosan dolgozva. Sikerrel elkerültem a párttagságot, és úgy éreztem, szakmailag minden elképzelésem megvalósíthatom. Akkoriban a pedagógiai munkában a gyerekekre fókuszálás természetes volt, nemcsak a tanórákon, de a délutáni időszakban is. Ebben az ember könnyen megtalálta azt a teret, ahol szabadon végezhette a munkáját. Mert olyan volt (vagyis biztosan volt olyan) a munkahelyi légkör, amiben ezt lehetett tenni, ugyanis a gyerek volt a fontos. Az ideológiai hatásokat pedig összekacsintva megmosolyogtuk.

A rendszerváltásra úgy emlékszem, mint egy olyan dologra, ahol otthagytuk a fölösleges koloncokat, letettük a félrecsúszott fókuszokat, és szabadon kezdtünk egy új világ felépítésébe.

Megnyílt a világ, vidékről is elérhetővé vált minden, megpezsdült a pedagógia is, alternatív pedagógiák, kísérletezés, izgalmas módszerek, szabad tankönyvpiac, rengeteg önképzési lehetőség…

Jöttek az uniós források, nagyívű elképzelések, az oktatási szegregáció felszámolására, módszertani megújításra a tanárképzéstől a tanártovábbképzésekig.

Talán itt már elcsúszott valami. Kellett volna tenni az ellen valamit, hogy kormányváltásonként került a kukába minden, és megszűnt a folyamatosság azokon a területeken, ahol hosszabb távon kellett volna gondolkodni.

Nem tudom már összeszedni, hány programban dolgoztam én is. Feladatbankok, jó gyakorlatgyűjtemények, Iskolatáska, Kompetenciaalapú oktatás, Kooperatív tanulásszervezés, Multikulturalitás, Differenciálás, érettségi feladatok, összművészeti fejlesztések, stb… Azonos bennük, hogy uniós forrásokból fedezték őket, és egyetlen egynek nem látni ma a nyomát sem. Eltűntek az elszámolások után az akkreditált pedagógusképzések, a segédanyagok, digitálisan is és nyomtatásban is. A végén már olyan programok is voltak, amelyek be sem fejeződtek, fogalmam sincs, ezekkel ki, hogy tudott elszámolni, de ez is része lett az életünknek. A látszat. Bár nem gondoltam még akkor sem, hogy ez lesz a jellemző, ez a kettős világ. Egy kényszeresen fenntartott látszat, és a valóság.

Beépült a papíron lefuttatott „látszat" oktatási fejlesztések rendszere, amiben így a korrupció is teret kapott, majd lassan ki is szorított mindent. A próbálkozások, hogy megtörténjen az a bizonyos pedagógiai paradigmaváltás, lassan elültek. A kor kihívásaira nem megfelelően reagáló oktatás pedig, ami megmártózhatott kicsit a szabadságban, hanyatlani kezdett.

Erre lett a válasz egy másfajta rendszer. Ami meghasonlott korábbi önmagával is, és a „mindent mi tudunk jobban" mentén a „mindenben mi döntünk" útvonalán alakult át minden, eljutva az „aki mást akar, vagy kritizál, az ellenség" pontig. Lassan fosztották meg mindentől a pedagógusokat. Végrehajtóvá degradáltak minket. Egyfajta értékrend szerinti tartalmak átadásával megbízott alkatrészei lettünk egy gépezetnek, ami egy korábbi mintázat szerinti világot épít.

Így most, azt kell, hogy mondjam, rosszabbul érzem magam, mint az „átkosban". Mert nem találom ebben az egészben a gyerekeket, és még annyi szabadságot sem, ami akkoriban volt.

A rendszerváltás óta változott a világ. Nem gyömöszölhető vissza a múltba. Nem fog menni. Álságossá vált a nemzeti és a keresztény is. Most ezen kacsintunk össze, ezen az ideológián, épp úgy, mint a másikon, a rendszerváltás előtt. Mert ez is egy mintázat lett.

Lehet azt szajkózni, hogy nem is fogják elhagyni a pályát pedagógusok. Vagy azt, hogy Brüsszel a hibás, és amíg onnan nem jön pénz, nem lesz, aztán meg azt, hogy Brüsszel nélkül is lesz… A probléma ugyanis nem csupán a pénz. Hanem az a mozgástér is, amit leszűkítettek. Amiben a pedagógiai munka lényegét veszítjük el.

Nekem 24 éve még az a rendszer is szűk volt, ezért léptem át az alapítványi működésbe. Ebben a maiban pedig biztosan nem bírnék ki egy percet sem. De mivel még mindig pedagógusként és a gyerekekért dol-

gozom, felelősséget érzek az egész iskolarendszer iránt. A gyerekekért is és a pedagóguskollégákért is.

Ezért nem hallgatok én sem. Veszteség-érzetem van, és hiába sikeres a munkánk, tudom, nem tudunk vele eleget hatni, mert nem illeszkedik ahhoz a rendszerhez, amiben elcsúsztak a fókuszok arról, amit korszerű pedagógiának hívunk. Arról, amiben a gyermekközpontúság és a kritikai gondolkodásra nevelés prioritás.

Ami helyette van, azt elutasítom. Az erőszakkal fenntartott tekintélyt, a tartalmak átértékelését, az álságos, múltba révedő képet. Épp úgy, mint a korrupciót, a hazugságokat, a hatalom-fitogtatást, a fenyegetéseket.

Közben pedig még mindig pedagógusnak érzem magam. Aki szeretne közreműködni egy új nemzedék felnevelésében

Megjelent: Facebook, 2023. 06. 20.